

LISA 1 SEOSD TEISTE ARENGUDOKUMENTIDEGA

RIIGITASANDI STRATEEGILISED DOKUMENDID

DOKUMENT	SEOS LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIAGA
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Eesti julgeoleku alused	<ul style="list-style-type: none">• Suurendada ühiskonna kerksust, vähendades elutähtsate teenuste haavatavust ning võimalikke häireid toidu ja joogiveega varustamises ning parandades valmisolekut hädaolukordadeks ja elanike kaitseks, kaitsta Eesti ühiskonna jaoks olulisi teenuseid küberriskide vastu ja juurutada tõhusalt toimiv küberruumi kaitse;• Kindlustada põhiseaduslike institutsioonide ja riigivalitsemise riskikindlus ning kerksus, sealhulgas avalike teenuste ja riigi funktsioonide toimepidevus ning võtmeisikute tegutsemisvõime;• Edendada sidusat, hoolivat ja sallivat ühiskonda, mille liikmed tunnevad end iga päev turvaliselt ja ühiskonna ellu kaasatuna;• Astuda samme Eesti riigi ja ettevõtete konkurentsivõime suurendamiseks ning muuta majanduskeskkond atraktiivsemaks.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Eesti elukestva õppe strateegia 2020	<ul style="list-style-type: none">• Eesmärk on iga õppija individuaalset ja sotsiaalselt arengut toetava, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendava õpikäsituse rakendamine kõigil haridustasemetel ja -liikides;• Eesmärk on viia õpetaja/õppejõu ja koolijuhhi töö hindamine ja tasustamine vastavusse nende ametikohtadele esitatavate nõuete ja töö tulemuslikkusega;• Eesmärk on luua kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavad õppimisvõimalused ja karjääriteenused, et suurendada erialase kvalifikatsiooniga inimeste arvu erinevates vanuserühmades ja regioonides;• Eesmärk on rakendada õppimisel ja õpetamisel kaasaegset digitehnoloogiat otstarbekamalt ja tulemuslikumalt, parandada kogu elanikkonna digioskusi ning tagada ligipääs uue põlvkonna digitaristule;• Eesmärk on kõigile võrdsete võimaluste loomine elukestvaks õppeks.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Kultuuri-ministeeriumi valitsemisala arengukava 2019-2022	<ul style="list-style-type: none">• Eesti kultuurielu on mitmekülgne ja kõrgetasemeline, pakkudes võimalusi loominguliseks tegevuseks ja kultuurist osasaamiseks ning Eesti konkurentsivõime kasvuks ja Eesti tutvustamiseks maailmas kultuuri kaudu.• Loomemajanduse arendamise üldine eesmärk on

	<p>suurendada loova mõtte osakaalu Eesti ettevõtete pakutavates toodetes ja teenustes ning kasvatada loomemajanduse sektoris tegutsevate ettevõtete suutlikkust saavutada turutingimustes ise majanduslikku edu. Loomemajanduse arendamise meetme raames antavate toetuste eesmärk on siduda kultuuri- ja loomevaldkondades olevat potentsiaali ettevõtlusega, et soodustada uute ambitsioonikate ärimudelitega ettevõtete juurdekasvu, tõsta valdkonna ekspordivõimekust ning luua teistele majandussektoritele loomemajandussektori kaasamise kaudu lisandväärtust ärimudelite, toodete ja teenuste ning müügi ja turunduse arendamisel. Loomemajandusalase teadlikkuse kasvatamise, teadmiste ja oskuste arendamise ning loome- ja teiste majandusvaldkondade vaheliste suurprojektide elluviimise kaudu luuakse eeldused eelnimetatud eesmärkide saavutamiseks.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tagatud on Eesti rikkaliku vaimse ja materiaalse kultuuripärandi, sh kultuuriväärtusliku keskkonna ning eriilmeliste piirkondlike kultuuriruumide elujõulisus ja säilimine järeltulevatele põlvetele. • pordialaliitude, -klubide ja -koolide ning teiste spordiühenduste näol on Eestis toimiv spordikorraldus, mis tagab võimalused nii noortele kui ka täiskasvanutele tegelemiseks harrastus- või tippspordiga. Ajakohastatud spordiinfrastruktuuri abil on kõikjal Eestis loodud tingimused nii saavutusspordi arenguks kui ka liikumisharrastusega tegelemiseks. • Lõimumist toetavad väärtushoiakud on ühiskonnas levinud ja kinnistunud, kultuuriorganisatsioonid panustavad rahvuskultuuri jätkusuutlikkuse tagamise kaudu aktiivselt lõimumisse. Lõimumispoliitika on efektiivselt planeeritud ja ellu viidud.
	<p>Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:</p>
<p>Eesti spordi- poliitika põhialused aastani 2030</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aastal 2030 vastab eestimaalaste vaimne ja kehaline tasakaal ning heaolu Põhjamaade tasemele ning Eestis on kehalist aktiivsust soodustav elukeskkond koos kaasnevate teenustega, mis toetavad inimeste tervena elatud eluea pikenemist ja eneseteostust ning majanduskasvu. • Liikumisel ja spordil on oluline ning kasvav roll eestimaalaste elujõu edendamisel, rikka elukeskkonna loomisel ja Eesti riigi hea maine kujundamisel.
	<p>Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:</p>
<p>Eesti noorte- valdkonna arengukava 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Noorel on avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist. • Noortel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks • Noortel on väiksem risk olla tõrjutud

	<ul style="list-style-type: none"> • Noorte osalus otsustes on rohkem toetatud • Noortevaldkonna toimimine on mõjusam.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Kodanikuühenduste poliitika kujundamises osalemine on ühiskonnas loomulik ja väärtustatud; • Kodanikuühenduste mõju ühiskondlikele probleemide ennetamisele ja lahendamisele ning inimeste heaolu parandamisele on kasvanud sotsiaalse innovatsiooni, sotsiaalse ettevõtluse ja avalike teenuste osutamise;ga; • Võimekad kodanikuühendused, kellel on piisavad ressursid arenguks ja mõjusaks tegutsemiseks.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti elanikud on ettevõtlikud ning ettevõtted ambitsioonikad; • Eesti ettevõtted on aktiivsed eksportijad; • Eesti ettevõtted toodavad efektiivselt kõrge lisandväärtusega tooteid ja teenuseid; • Eesti ettevõtluskeskkond on maailmas konkurentsivõimeline.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Eesti riiklik turismi-arengukava 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti on reisisihina tuntud, hästi ligipääsetav ning Eesti turismitooted ja -teenused on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised. • Eesti turismiatraktsioonid ja Eestis toimuvad sündmused on rahvusvaheliselt huvipakkuvad ja reisimotivatsiooni loovad. • Eesti turismisihtkohad ja neile omased turismitooted on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Eesti Konkurentsivõime kava "Eesti 2020"	<p>Peaesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saavutada tootlikkuse kiire kasv nii suurema kapitalimahukuse kui ka kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste kaudu; • Hoida kõrget tööhõive taset. <p>Valdkondlikud eesmärgid:</p> <p>Haritud rahvas ja sidus ühiskond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haridustee katkestajate osakaalu vähendamine. • Kõrgharidusega inimeste osakaalu suurendamine. • Elukestvas õppes osalemise kasvatamine täiskasvanute seas. • Eri- ja kutsealase hariduseta inimeste osakaalu vähendamine. • Noorte töötuse määra vähendamine. • Suhtelise vaesuse määra vähendamine peale sotsiaalseid siirdeid. • Tööjõus osalemise määra suurendamine. <p>Konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Teadus- ja arendustegevuse investeeringute tõstmine. • Eesti ekspordi osatähtsuse kasvamine maailma kaubanduses. <p>Keskkonnasõbralik majandus ja energeetika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taastuvenergia osakaalu tõstmine. • Energiatarbimise taseme säilitamine 2010. aasta tasemel.
	<p>Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:</p>
<p>Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti kultuuriruumi elujõulisus, sh nt Eesti rahvastikuolukorra stabiliseerumine, hääbumishirmu kadumine jm. • Heaolu kasv, sh nt inimeste majandusliku jõukuse ja elatustaseme kasv, rahva tervise paranemine, eluea pikkuse oluline tõus jm. • Sidus ühiskond, sh nt sotsiaalne kaasatus, regionaalne tasakaalustatus, tugev kodanikuühiskond jm. • Ökoloogiline tasakaal, sh nt integreeritud planeerimine, keskkonnahoidlike tehnoloogiate arendamine, keskkonnasõbralikumate transpordiliikide (rööbastranspordi) osakaalu tõstmine, toimiv olmeprügi sorteerimise süsteem jm.
	<p>Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:</p>
<p>Üleriigiline planeering “Eesti 2030+”</p>	<p>Energeetika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elektritootmisvõimsuse arendamisel on vaja keskenduda Eesti varustamisele energiaga. Uued energiatootmisüksused tuleb paigutada ruumis ratsionaalselt ja kestlikult. • Tuleb vältida soovimatut mõju kliimale, saavutada taastuvenergia suurem osakaal energiavarustuses, tagada energiasäästlike meetmete rakendamine ja energiatootmise keskkonnamõju vähendamine. <p>Transport:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teenuste, haridusasutuste ja töökohtade kättesaadavuse tagab toimepiirkondade sisene ja omavaheline sidustamine kestlike transpordiliikide abil. • Tagatud on kiire, piisava sagedusega ja mugav ühendus välismaailmaga. • Erinevaid transpordiliike kasutatakse tasakaalustatult, arvestades piirkondlike eripäradega. <p>Visioon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti hea ja igasuunaline ühendatus välismaailmaga õhu, vee ja maismaa kaudu parandab Eesti linnade positsiooni rahvusvahelises tööjaotuses. • Hajalinnastunud ruum toimib, kui on tagatud head liikumisvõimalused. • Piirkondlik kestlik ühistranspordisüsteem, mis kasutab hajaasustuses paindlikke ja nutikaid lahendusi, tagab igapäevase elu sujuvuse toimepiirkondades ning võimaldab inimestel hõlpsasti ja mugavalt elu- ja töökohtade ning

	teenindus- ja haridusasutuste vahel liikuda.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Transpordi arengukava 2014- 2020	<ul style="list-style-type: none"> Eesti transpordisüsteem võimaldab inimeste ja kaupade liikumist kättesaadaval, mugaval, kiirel, ohutul ja kestval moel. <p>Alaesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mugav ja nutikas liikumiskeskond. Kvaliteetsed teed ja sujuv liikus. Liikluskahjude vähenemine. Transpordi keskkonnamõtjude vähenemine. Mugav ja kaasaegne ühistransport. Turismi ja ettevõtlust toetavad rahvusvahelised reisiühendused. Rahvusvahelise kaubaveo maht on suurenenud.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030	<ul style="list-style-type: none"> Aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Saavutada pinnavee (sh rannikuvee) ja põhjavee hea seisund ning hoida veekogusid, mille seisund juba on hea või väga hea. Maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine, mis säästab vett, maastikke ja õhku, ning maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega. Metsakasutuses ökoloogiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike vajaduste tasakaalustatud rahuldamine väga pikas perspektiivis (pikemas kui strateegias käsitletud aeg 25 a). Keskkonnasõbralik mulla kasutamine. Loodus- ja kultuurimaastike toimivus ja säästlik kasutamine. Maastike ja looduse mitmekesisuse säilitamine: Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine. Toota elektrit mahus, mis rahuldab Eesti tarbimisvajadust, ning arendada mitmekesisel, erinevatel energiaallikatel põhinevaid väikese keskkonnakoormusega jätkusuutlikke tootmistehnoloogiaid, mis võimaldavad toota elektrit ka ekspordiks. Energiatarbimise kasvu aeglustamine ja stabiliseerimine, tagades samas inimeste vajaduste rahuldamise, ehk tarbimise kasvu olukorras primaarenergia mahu säilimise tagamine. Tagada kalapopulatsioonide hea seisund ning kalaliikide mitmekesisus ja vältida kalapüügiga kaasnevat kaudset negatiivset mõju ökosüsteemile.

	<ul style="list-style-type: none"> • Tagada jahiulukite ja muude ulukite liikide mitmekesisus ning asurkondade elujõulisus. • Kõrvaldada järk-järgult nii tööstusest kui ka kodumajapidamistest osoonikihti kahandavad tehisained. • Arendada välja efektiivne, keskkonnasõbralik ja mugav ühistranspordisüsteem, ohutu kergliiklus (muuta auto alternatiivid mugavamaks) ning sundpendelliiklust ja maanteevedusid vähendav asustus- ja tootmisstruktuur (vähendada transpordivajadust). • Tervist säästev ja toetav väliskeskkond. • Inimese tervisele ohutu ja tervise säilimist soodustav siseruum. • Keskkonnast tulenevate saasteainete sisaldus toiduahelas on inimese tervisele ohutu. • Joogi- ja suplusvesi on inimese tervisele ohutu. • Aastaks 2030 on likvideeritud kõik täna teadaolevad jääkreostuskolded. • Tagada elanike turvalisus ning kaitse nende julgeolekut ohustavate riskide eest.
	<p>Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:</p>
<p>Eesti infoühiskonna arengukava 2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eestis on loodud hästi toimiv keskkond IKT laialdaseks kasutamiseks ja nutikate lahenduste loomiseks, mis on seeläbi tõstnud majanduse konkurentsivõimet, inimeste heaolu ja riigivalitsemise tõhusust. <p>Alameesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panustada tööhõive kasvu, konkreetsemalt liikumist suurema lisandväärtusega töökohtade loomise ning rahvusvahelise konkurentsivõime kasvu suunas. See eeldab eeskätt kõrgemate IKT-oskuste edendamist; • Tehnoloogiatrende ja elanike vajadusi arvestav taristu, mis täidab nii avaliku kui ka erasektori huve, võimaldades tootlikkuse kasvu mõlemas sektoris ning kõigil isikutel Eestis kasutada mis tahes ajal kiiret internetti; • Kõigil Eesti inimestel on piisavad IKT-alased teadmised ja oskused (sh teadlikkus), et tõsta oma elukvaliteeti ja heaolu; • Avaliku sektori juhtimine ja toimimine on tänu IKT võimaluste oskuslikule kasutamisele nutikam, tõhusam, terviklikum, jätkusuutlikum ning ka avatum (sh teenuste osutamine sektorite koosloomes).
	<p>Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:</p>
<p>Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiv elu- ja ettevõtluskeskkond. • Suuremate linnapiirkondade rahvusvahelist majanduslikku konkurentsivõimet soosiv ja keskkonnasõbralik elukeskkond. • Piirkonnaspetsiifiliste ressursside oskuslikum ärakasutamine.

	<ul style="list-style-type: none"> • Piirkondade tugevam sidustatus ja arendusvõimekus.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Eesti Maaelu Arengukava 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Toimiv tootja, töötaja, nõustaja ja teadlase vaheline koostöö, ajakohane teadus- ja arendustegevus ning teadmussiire. • Elujõulisele ja jätkusuutlikule toidutootmisele suunatud põllumajandussektor on konkurentsivõimeline, ressursitõhus ja jätkusuutliku vanuselise struktuuriga. • Põllumajandussaaduste tootmise ja töötlemisega tegelevad ettevõtjad omavad turujõudu ning nende vahel toimub koostöö põllumajandussaaduste tootmisel, töötlemisel ja turustamisel. • Maamajandus ja maapiirkonna elukeskkond on mitmekesised, pakuvad alternatiivseid tööhõivevõimalusi põllumajandusest vabanevale tööjõule ning tuginevad kohalikul ressursil ja potentsiaalil põhinevatele lahendustele. • Põllumajandusmaa kasutamine on keskkonnasõbralik ja piirkondlikke eripärasid arvestav, tagatud on elurikkuse, traditsiooniliste maastike ja kõrge loodusväärtusega põllumajanduse ja metsanduse säilimine.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Heaolu arengukava 2016-2023	<ul style="list-style-type: none"> • Tööjõu nõudluse ja pakkumise vastavus tagab tööhõive kõrge taseme ning kvaliteetsed töötingimused toetavad pikaajalist tööelus osalemist; • Inimeste võimalused iseseisvalt toime tulla, kogukonnas elada ning ühiskonnaelus osaleda on tänu efektiivsele õiguskaitsele ja kvaliteetsele kõrvalabile paranenud (pigem sotsiaalteenused).
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Tervena elatud eluiga on Eestis aastaks 2020 pikenenud meestel keskmiselt 60 ja naistel 65 eluaastani ning keskmine eeldatav eluiga on pikenenud meestel 75 ja naistel 84 eluaastani. <p>Alaeesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sotsiaalne sidusus ja võrdsed võimalused. • Laste ja noorte turvaline areng. • Tervislik elu-, töö- ja õpikeskkond. • Tervislik eluviis. • Tervishoiusüsteemi areng.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Sise-turvalisuse arengukava 2015-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti on ohutu elukeskkonna ja turvaliste kogukondadega ühiskond, milles inimesed tunnetavad oma teadlikkuse ja oskuste kasvu ning algatava hoiaku võtmise tõttu rolli ühiskonna turvalisuse loomisel, oskavad turvalisuseriske märgata ning nendele adekvaatselt reageerida. • Eesti elanikud tunnevad ennast turvaliselt, sest koostöö ja igaühe panuse abil on vähenenud õnnetusse sattumise risk,

	<p>tagatud on päästevõimekuse olemasolu ning kiire ja asjatundlik abi õnnetuse korral.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kõigile abivajajatele on tagatud hädaabiteate kiire vastuvõtmine ja asjatundlik teabe töötlemine Häirekeskuses ning parima võimaliku lahenduse või abiandja leidmine. • Ennetuse, hädaolukordadeks valmisoleku ja toimiva koostöö kaudu tullaakse toime erinevate ohtude ja kriisidega nii riigisiselt kui ka rahvusvaheliselt.
	Maakonnastrateegia aitab ellu viia järgmisi eesmärke:
Energia- majanduse arengukava aastani 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Tagada tarbijatele turupõhise hinna ning kättesaadavusega energiavarustus, mis on kooskõlas Euroopa Liidu pikaajaliste energia- ja kliimapolitiika eesmärkidega, samas panustades Eesti majanduskliima ja keskkonnaseisundi parendamise ning pikaajalise konkurentsivõime kasvu. <p>Alaesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varustuskindlus: Eestis on tagatud pidev energiavarustus. • Primaarenergia tõhusam kasutus: Eesti energiavarustus ja -tarbimine on säästlikum.

Tabel 1. Seosed riiklike strateegiatega

REGIONAALSED STRATEEGIADOKUMENDID

DOKUMENT	SEOS LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIAGA
Lääne-Viru maakonna- planeering 2030+ (jt. maakonna tasandil kehtivad maakonna- planeeringu teema- planeeringud)	<p>Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ on maakonnastrateegia menetlemise hetkel avalikul arutelul ja kehtestamata, kuid vaatamata sellele asjaolule, on need kaks dokumenti maakonnatasandil omavahel koos töötavad. Maakonna arengustrateegias on otseselt arvestatud maakonnaplaneeringus tooduga, eelkõige ruumilisest arengust seonduvaga.</p> <p>Maakonnaplaneeringu elluviimise tegevuskava oli otsene ja oluline sisend maakonna arengustrateegia tegevuskava koostamisel.</p> <p>Maakonnastrateegia koostamisel on arvestatud ka järgmiste maakondlike teemaplaneeringutega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Lääne-Viru maakonna jalg- ja jalgrattateed” • “Maakonna sotsiaalne infrastruktuur” • “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”
Lääne- Virumaa tervise- ja heaoluprofil 2018	<p>Lääne-Virumaa tervise- ja heaoluprofil on strateegiline arengudokument, mis aitab kaardistada maakonna elanike tervise olukorda ja seda mõjutavaid tegureid. Tervise- ja heaoluprofilil abil määrati maakonna peamised tervisekäitumisprobleemid, vigastuste põhjused, sekkumist nõudvad valdkonnad ja vajalikud tegevused. Tervise- ja heaoluprofilil koostamise eesmärgid on suurendada elanikkonna heaolu ja elukvaliteeti parema tervise kaudu ning</p>

	<p>juhtida tähelepanu maakonnas ja kohalikes omavalitsustes tehtavate otsuste mõjule tervisele ning vigastuste ennetamise. Maakonna tervise- ja heaoluprofiiliga on arvestatud strateegias peamiselt inimarengu põhisuuna eesmärkide seadmisel. Profiili tegevuskavas toodud tegevused on konkreetselt tegevustena ka maakonnastrateegia tegevuskavas.</p>
<p>Harju maakonna arengu-strateegia 2035+</p>	<p>Läänepoolsetest naabritest jääb Tallinn Lääne-Virumaa peamiseks tõmbekeskuseks nii tööareaalina kui ka paljude teenuste tarbimiskohana. Lääne-Virumaa peab oskama ära kasutada Eesti peamise keskuse potentsiaali, pakkudes omalt poolt võimalusi mitte ainult rajada suvemaju põhjarannikule, vaid püüdes tallinlasi (harjumaalasi) püsivamalt siduda mitmekesiste puhkusevõimaluste, atraktiivse, samas rahulikuma elukeskkonna, aga ka töötamisvõimaluste pakkumise kaudu. Piiriülese koostöö teemad partnerluses Harjumaaga, sealhulgas Tallinnaga, on rahvusvahelise ida-läänesuunalise arengukoridori edendamine (ehk Tallinn-Narva toimepiirkonna arendamine), reisirongiliikluse tihendamine, väikesadamate võrgustiku arendamine, Tallinna külastavatele turistidele pakutavate teenuste mitmekesistamine teenustega Lääne-Virumaal, koostöö maakondlike pädevuskeskuste ning Tallinnas asuvate kõrgharidusasutuste ja pädevuskeskuste vahel. Harjumaal arengu-strateegia ei ole vastuolus Lääne-Viru maakonna arengu-strateegiaga.</p>
<p>Ida-Virumaa arengu-strateegia 2019-2030+</p>	<p>Arengu-strateegia perioodil on oluline ühe tihedam koostöö Ida-Viru maakonnaga. Ida-Viru maakond oma tööstusliku potentsiaaliga on Lääne-Viru maakonna elanikele kindlasti oluliseks tööareaaliks, samas kui Lääne-Virumaa saab oma naabritele pakkuda mitmekesiseid võimalusi töötamiseks, teenuste tarbimiseks, puhkamiseks ja elamiseks. Üha olulisem on, et mõlemat maakonda vaadeldaks transpordi-, ettevõtlus- ja sotsiaalsete teenuste taristu arendamisel ühiselt (ehk Tallinn-Narva toimepiirkonna arendamisest lähtuvalt), samas silmas pidades, et Virumaad arendataks mitmekesiskuselisel ja tasakaalukalt, püüdmata Ida-Virumaad arendada eraldiseisvana. Piiriülese koostöö teemad partnerluses Ida-Virumaaga on rahvusvahelise ida-läänesuunalise arengukoridori edendamine, regulaarse laevaühenduse loomine Soomega, regioonidevahelise reisirongiühenduse tihendamine ja nüüdisajastatud maanteeühenduse rajamine Tallinna-Narva suunal, väikesadamate võrgustiku ja ühiste turismitoodete (marsruutide) pakettide arendamine, ettevõtlusalade arendus ja turundus, samuti koostöö noorte ettevõtlikkuse edendamisel ning teabevahetus ja koostöö maakondlike pädevuskeskuste ning kutse- ja kõrgharidusasutuste vahel. Arvestades maakondlike toimepiirkondade kahepoolset piiriületavat mõju, on</p>

	sotsiaalteenuste kättesaadavuse korraldamise seisukohast oluline kahepoolne koostöö selliste Ida-Viru maakonna (teenindus)keskustega nagu Sonda, Kiviõli. Ida-Virumaa arengustrateegia ei ole vastuolus Lääne-Viru maakonna arengustrateegiaga.
Järva maakonna arengustrateegia aastani 2035+	Lääne-Viru maakonna areng on seotud Järva maakonna arenguga peamiselt asukohast lähtuvatest põhjustest. Lääne-Viru maakonna lääneosa on ajalooliselt olnud tihedalt seotud Järvamaaga. Praegu on küll mõlema maakonna jaoks tõmbekeskuseks Tallinn, kuid Lääne- Virumaal ja Rakverel on kindlasti potentsiaali olla Tallinna kõrval järgmiseks tõmbekeskuseks nii mõneski äri-, puhkuse- ja kultuuriteenuse valdkonnas, samuti töökohtade pakkujana. Perspektiivne Kunda-Kotka/Loviisa laevauhendus avaks ka Järvamaale laiemal valikuvabaduse ühenduseks Ida-Soomega. Piiriülese koostöö teemad partnerluses Järvamaaga on laiem turismikeskkonna arendus SA Põhja-Eesti Turism raames, aga kitsamalt turisminduskoostöö Kõrvemaa, Piibe maantee ja Puhta Vee teemapargi turismitoodete arendamisel. Maakondlike toimepiirkondade kontekstis on sotsiaalteenuste kättesaadavuse korraldamise seisukohast oluline kahepoolne koostöö Järva maakonna (teenindus)keskustega nagu Koeru, Järva-Jaani ja Ambla. Järva maakonna arengustrateegia ei ole vastuolus Lääne-Viru maakonna arengustrateegiaga.
Jõgevamaa 2035+ arengustrateegia	Lääne-Viru maakonna areng on seotud Jõgeva maakonna arenguga peamiselt asukohast lähtuvatest põhjustest. Samuti on Kunda-Kotka/Loviisa laevauhendus ja Piibe maantee arendamine koostöö teemad Jõgeva maakonnaga. Toimepiirkondade kontekstis mõjutab Jõgevamaal teenuste arendamine eelkõige maakonna lõunaosa. Jõgevamaa maakonna arengustrateegia ei ole vastuolus Lääne-Viru maakonna arengustrateegiaga.

Tabel 2. Seosed regionaalsete strateegiatega

KOHALIKE OMAVALITSUSTE ARENGUKAVAD

DOKUMENT	SEOS LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIAGA
Rakvere linna arengukava 2018-2030	<p>Eri valdkondade või projektide suurima ühisosana on järgmised olulisemad prioriteedid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haridus. See valdkond moodustab linnakassa väljamaksetest üle poole ning selle kvaliteedi tagamine ja korrashoid on linna arengut silmas pidades kõige olulisem. • Linna jalg- ja jalgrattateede remont ja ehitamine. Linna kompaktsust arvestades praegu tugevat arendamist nõudev

	<p>valdkond. Nõuab suuri investeeringuid ning lähimas tulevikus tuleb aktiivselt otsida fondidest väliseid rahastus võimalusi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtlusele soodsate tingimuste tagamine Rakvere tööstusalade kruntide ettevalmistamise ja pakkumisega. • Kesklinna atraktiivsuse suurendamine ning turistide juurdemeelitamine. Linnuse ja Tarva parem sidumine kesklinnaga. Rippraudtee rajamine linnusest kesklinna.
<p>Haljala valla arengukava 2018-2030</p>	<p>Haljala valla arengukava 2018-2030 peamised strateegilised eesmärgid on valla ühtse kuvandi loomine ja valla ruumide kasutamise optimeerimine. Lisaks on arengukavas eraldi välja toodud nelja valla arengule tähtsa valdkonna visioon ja strateegilised eesmärgid. Arengukavas määratletud tegevuste täide viimine peaks muutma elukeskkonna Haljala vallas paremaks ning seeläbi meelitama valda uusi inimesi.</p>
<p>Kadrina valla arengukava 2018-2035</p>	<p>Kadrina vald on kaasaegne, atraktiivne ja keskkonnasõbralik piirkond, mis pakub meeldivat elukeskkonda kõikidele kogukonna liikmetele ning külalistele. Laste eluterveks ja loovaks arenguks on loodud kaasaegne haridusvõrgustik ning lisaks ambitsioonikale ettevõtlusele toetab valla arengut kodanike aktiivne seltsitegevus läbi eneseteostuse kultuuris, spordis ning aktiivses puhkuses.</p>
<p>Rakvere valla arengukava 2019-2035</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kogukonnad on läbi ühistegevuse tugevad ning jätkusuutlikud. • Pakutakse kvaliteetset alus- ja üldharidust ning kodulähedast õpikeskkonda kõikidele vallakodanikele sõltumata vanusest, elukohast ning võimalustest. • Noortel on avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks. • Igas kandis tarbitakse kultuuri, mis on mitmekesine ning atraktiivne. • Jätkatakse huvitegevuse ning ühistegevuse toetamist igas vanuse astmes. • Raamatukogud on populaarsed ning kannavad kogukonnakeskuste ja kultuuripärandi säilitajate rolli. • Elanikkond on tervislikke eluviise väärtustav ja füüsiliselt aktiivne. • Eesti kõige turvalisem vald, kus on elanikkonna arvu kohta kõige vähem traumasid ja õnnetusi. • Efektiivselt tegutsev hoolekandesüsteem elanike iseseisva toimetuleku tagamiseks. • Säätva arengu põhimõtteid järgiv, kaasajastatud tehnilise taristuga, heakorrastatud ja meeldiva elukeskkonnaga linnalähedane vald. • Tänavavalgustusega on energiasäästlik, valla teed ja

	<p>tänavad on väga heas seisukorras, rajatud on uued kergliiklusteed.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mistahes maapõue varade elu- ja ettevõtluskeskkonda säästev kaevandamine. Hoitakse ja väärtustatakse puhas elukeskkonda. • Keskkonnateadlik ja sorteerimisharjumustega elanikkond. • Targalt ja jätkusuutlikult haljastatud. • Soodsa ettevõtluskeskkonnaga, arendus- ja planeerimistegevust toetav. • Elukeskkond on kaasaegne ning kõrge turunõudlusega. • Tagatud on paindlik ja kuluefektiivne elukeskkonna hooldus.
<p>Tapa valla arengukava 2018-2025</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eesmärk 1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid: Tapa valla elanik on tervist väärtustav ja sotsiaalselt toime tulev. Tapa valla sotsiaal- ja tervishoiusüsteem on hästi korraldatud ja elanike vajadustest lähtuv. Esmatasandi arstiabi on kõigile kättesaadav. Sotsiaalhoolekandelist abi osutavad pädevad spetsialistid. Abivajajat märgatakse õigeaegselt. Elanike teadlikkus valdkonna võimalustest on hea. Tagatud on erivajadustega inimeste ligipääs avalikule ruumile. • Eesmärk 2. Haridus: Kõigile valla lastele ja õpilastele on tagatud võimetekohane haridus, sh huviharidus. Haridusvõrgu kujundamisel on lähtutud laste ja õpilaste vajadustest. Pakutav haridus on konkurentsivõimeline ja valla haridusasutustel on hea maine. Õpilaste arv püsib stabiilsena või kasvab. Vallas toetatakse elukestvat õpet. Osapooled teevad omavahel tihedat koostööd. Vallal on oma spordikool. • Eesmärk 3. Kultuur: Tapa valla kultuurielu on aktiivne ja mitmekülgne. Kultuuriasutused tegutsevad tänapäevastes ja funktsionaalsetes hoonetes. Mitmekülgsed tegevused on kättesaadavad üle kogu valla. Avalik ja erasektor teevad valla kultuurielu elavdamisel tihedat koostööd. • Eesmärk 4. Kommunaalmajandus: Tapa valla kommunaalmajandus on hästi korraldatud ja pakutavad avalikud teenused on kvaliteetsed. Valla elamu- ja kommunaalmajandusega tegeleb professionaalne ja tõhus organisatsioon. Munitsipaalomandis olev taristu ja selle halduskulud on optimaalsed. Teede ja tänavate rekonstrueerimisel tehakse koostööd Kaitsevæga. Järjepidevalt tegeletakse munitsipaalomandis oleva taristu ja ülalpidamiskulude optimeerimisega. • Eesmärk 5. Ettevõtlus: Tapa valla ettevõtlus on mitmekesine ja sidus. Ettevõtlusega alustamiseks ja sellega tegelemiseks on loodud soodne keskkond. Siin tegutsevad nii väikesed, keskmise suurusega kui ka

	<p>suuretevõtted ning tööd on erinevates valdkondades.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesmärk 6. Juhtimine: Tapa valla juhtimine on elanikke kaasav ja läbipaistev. Infovahetus on kiire. Pidevalt arendatakse vallavalitsuse, hallatavate asutuste, vallavolikogu ja kodanike koostööd. Kõik valla juhtorganid tegelevad aktiivselt valla mainekujundusega. Vallavalitsuse ja hallatavate asutuste töökeskkond on kaasaegne.
<p>Vinni valla arengukava aastateks 2019-2030</p>	<p>Üldeesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Võimalik omandada kaasaegset, kvaliteetset ja konkurentsivõimelist haridust. • Väärtustatakse kohalikku kultuuri ja selle eestvedajaid, kodanikud osalevad aktiivselt kultuuri-, spordi- ja vabaaja üritustel. • Sotsiaalhoolekande- ja tervishoiusüsteem on kvaliteetne, toetades lastele soodsa arengukeskkonna loomist, täiskasvanutele töövõimet ja iseseisvat toimetulekut soodustava keskkonna kujundamist ning vajadusel sotsiaalsed kaitset. • Ettevõtlik vald – vald on ettevõtetele tegutsemiseks atraktiivne, ettevõtted on jätkusuutlikud, loovad kõrge lisandväärtusega töökohti ning pakuvad konkurentsivõimelist tötötasu. • Hooldatud ning hoitud elu- ja looduskeskkonnaga turvaline elupaik. • Ühte hoidev vald – kogukonnad on omanäolised, aktiivsed, koostööaltid ning ettevõtlikud. • Vinni Vallavalitsus on kodanikele ja organisatsioonidele toetav partner, tagatud on kõik vajalikud avaliku sektori teenused ning valla ressursse kasutatakse sihipäraselt.
<p>Viru-Nigula valla arengukava 2019-2026</p>	<p>Viru-Nigula valla arengus määratleti aastateks 2019-2026 neli kriitilist edutegurit, mille läbi soovitakse saavutada edu, elanike heaolu ja valla konkurentsivõime kasvu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atraktiivne majanduskeskkond, investeringud ja uued töökohad, maksumaksjate arvu juurdekasv. • Tugev ja elujõuline kogukond, valla elanike arvu stabiliseerimine ja pikemas vaates elanike arvu kasvu saavutamine. • Korrastatud taristu, kulude kokkuvõid, optimaalne vallavara kasutamine ja parem avalike teenuste osutamine. • Valla identiteedi ja tervikliku kuvandi kujundamine, aktiivne mainekujundus ja valla turundamine.
<p>Väike-Maarja valla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Haridusasutused võimaldavad kvaliteetset haridust õpilastele ning motiveerivad töökohta õpetajatele,

arengukava 2019-2027	<p>juhendajatele ja tugispetsialistidele. Õpilased valivad haridustee jätkamiseks koduvallas asuva kooli.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edendatakse kogukonnatunnet, kandes edasi piirkonna kultuurimälu ning säilitades paikkondade eripära. • Elanikele pakutakse vajadusest lähtuvaid sotsiaal- ja tervishoiuteenuseid. • Jätkusuutlikud ja täiendavaid töökohti loovad ettevõtted, mis pakuvad konkurentsivõimelist töötasu. • Turvalist ja head elukeskkonda pakkuv ning paikkonna rikkalikku looduspärandit väärtustav vald. • Hooldatud teed ja tänavad, turvaline liikluskorraldus ning säästlik tänavavalgustus. • Ühtne, kuid samas eriilmeliste kogukondadega vald.
---------------------------------	---

MUUD PIIRKONDLIKUD STRATEEGIAD

DOKUMENT	SEOS LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIAGA
MTÜ Arenduskoda tegevus- piirkonna strateegia 2014-2020	<p>MTÜ Arenduskoda tegevuspiirkonnas on väljaarendatud elulaadi ettevõtlusele ja kohaliku toidu ning teenuste ettevõtetele hea keskkond. Ettevõtjad teevad koostööd läbi võrgustike või on loodud tootjatele võimalused ilma vahendajateta turustada oma toodangut. Elukondlike teenuste arendamisel on loodud toimivaid kolme sektori koostööl põhinevaid teenuseid. Tegevuspiirkonda iseloomustab mitmekesine ja aktiivne kogukondlik ühistegevus, mida näitavad korraldatavate ürituste, vaba aja tegevuste, spordiürituste rohkus. Piirkonna kultuuri- ja ajaloopärand on korrastatud, väärtustatud ja talletatud. Tegevuspiirkonna elanikud on saanud suured kogemused ja teadmised rahvusvahelistest koostööprojektidest, mis võimaldavad seda rakendada oma piirkonnas.</p> <p>Tulenevalt visioonist on MTÜ-l Arenduskoda 4 prioriteeti, millest 3 on temaatilised – ettevõtlus, kogukonnad ning ajaloo- ja kultuuripärand. Neljas prioriteet on koostöövõrgustikud, mis hõlmab nii ettevõtluse kui ka kogukondi puudutavate võrgustike arenguid. Kõigi nelja prioriteedi läbivaks printsiibiks on: Teenuste arendamine läbi kohaliku toidu ja ressursside väärtustamise ning hoidmise.</p>
MTÜ Partnerite tegevus- piirkonna strateegia 2014-2020	<p>Strateegias on kolm strateegilist valdkonda:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elukeskkonna arendamine, mis hõlmab enda alla piirkonna atraktiivsuse suurendamist, kultuuri väärtustamist, ühtse identiteedi tugevdamist ja sotsiaalsete suhete tugevdamist. Valdkonna strateegiline eesmärk on: Elamisväärne elukeskkond. Eesmärgi elluviimiseks on kavandatud 2 meetet: Elukeskkonna investeeringud ja Kohaliku kultuuri

	<p>arendamine.</p> <p>2. Ettevõtluse arendamine, mis hõlmab enda alla piirkonna kohalikul ressursil põhineva ettevõtluse mitmekesistamine ja konkurentsivõime tõstmine. Siia hulka kuulub a) kohalikul ressursil põhineva ettevõtluse alustamisega seotud tegevuste elluviimine ja ettevõtlikkuse suurendamine, b) tegutsevate ettevõtete konkurentsivõime suurendamine ning kohalikul ressursil põhinevate uudsete toodete ja teenuste väljaarendamine, keskendudes ettevõtete senisele panusele tööjouturul ja toodete/teenuste mitmekesistamisel. Valdonna strateegiline eesmärk on: Mitmekesine ja konkurentsivõimeline ettevõtlus. Eesmärgi elluviimiseks on kavandatud 2 meetet: Ettevõtluse investeringud ning Ettevõtlikkuse ja konkurentsivõime arendamine.</p> <p>3. Koostöö arendamine piirkondlikul, regionaalsel ja rahvusvahelisel tasandil. Valdonna strateegiline eesmärk on: Tugev ja jätkusuutlik koostöövõrgustik siseriiklikul ning rahvusvahelisel tasandil. Eesmärgi elluviimiseks on kavandatud 1 meede: Jätkusuutlikud koostöövõrgustikud.</p>
<p>Pandivere koostöö-piirkonna strateegia 2014-2020</p>	<p>Strateegilised valdkonnad:</p> <p>1. Ettevõtluse arendamine – Mitmekesine ja konkurentsivõimeline ettevõtlus. Toetada noorte ettevõtete arendamist ja aidata kaasa uudsete ideede elluviimisele. Suurendada tegutsevate ettevõtete konkurentsivõimet, soodustada ettevõtete vahelist sünergia tekkimist uudsete toodete ja teenuste pakkumiseks. Suurendada noorte ettevõtlikkust, ettevõtete konkurentsivõimet ja soodustada ühistegevust. Soodustada tegevuspiirkonna ettevõtjate integreerimist ja keskkonnasäästlikku majandamist.</p> <p>2. Elukeskkonna arendamine – Elamisväärne elukeskkond. Aidata kaasa üldise elukvaliteedi parandamisele ning piirkonna atraktiivsuse kasvule. Väärtustada Pandivere koostööpiirkonna kultuuri ja tugevdada ühtset identiteeti.</p> <p>3. Regionaalse ja rahvusvahelise koostöö arendamine – Tugev ja jätkusuutlik regionaalne ning rahvusvaheline koostöö. Arendada olemasolevaid ja uusi regionaalseid ja rahvusvahelisi temaatilisi koostöövõrgustikke.</p> <p>4. Kolme strateegilise valdkonna läbivaks printsiibiks on piirkonna noorte uudsed ideed ettevõtluse ja elukeskkonna arendamisel.</p>
<p>Virumaa Koostöökoogu strateegia 2015-2023</p>	<p>Visiooni saavutamiseks on püstitatud viis strateegilist eesmärki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piirkonnas on kasvanud jätkusuutlike töökohtade arv ja/või tõusnud uuenduslike kohalikul ressursil põhinevate teenuste ja toodete arv ning mitmekesisus.

	<ul style="list-style-type: none"> • Piirkonna võimekus turistide teenindamiseks on kasvanud. • Piirkond kasutab nutikaid energialahendusi. • Kogukonna ettevõtlikkushoiakud on kõrged, elanike silmaring on lai ja oskusteadmiste tase kõrge. • Noorte ettevõtlikkushoiakud on kõrged, silmaring lai ning oskusteadmiste tase kõrge.
<p>Virumaa Rannakalurite Ühingu kalanduspiirkonna strateegia 2015-2022</p>	<p>Eesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalanduspiirkonna kaluritel on head kalatöötlemise võimalused. • Kalanduspiirkonna kalatooted on kvaliteetsed ja tuntud. • Kalanduspiirkonnas on funktsionaalne ja tihe lossimiskohtade võrgustik - 6 sadamat – Karepa, Narva-Jõesuu, Purtse, Toila, Vösu, Vergi. • Kalanduspiirkonna ettevõtlus on mitmekesine. • Kaladel on paremad kudemistingimused. • Kalanduspiirkond on kultuuriliselt, keeleliselt ja kogukondlikult sidus. • Kalurid kasutavad parimat kättesaadavat kogemust ning oskusteavet kodu- ja välismaalt.
<p>Lahemaa Rahvuspargi turismi- piirkonna säästva arengu strateegia 2019-2030+</p>	<p>Arengusihid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loodus- ja kultuuripärandi väärtustamine ja hoidmine. • Piirkondliku turismi- ja seda toetava ettevõtluse (sh toodete ja teenuste) jätkusuutlik arendamine. • Koostöö toetamine ja erinevate huvirühmade kaasamine. • Info- ja külastajavoogude juhtimine. <p>Arengueesmärgid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loodus- ja kultuuriressursside kaitsmine ja säilitamine on esmatähtis sihtkoha arendamis- ning turundustegevuste planeerimisel. • Turismiteenused ja -tooted on jätkusuutlikud, sihtrühma vajadustest lähtuvad, mitmekesised, kvaliteetsed ning konkurentsivõimelised. • Sihtkoha arendamisse kaasatakse kõiki huvirühmi, koostöö on eesmärgipärane ja kõikide huve arvestav. • Info juhtimine on süsteemne ning suunatud külastajate ja kohalike huvirühmade teadlikkuse suurendamiseks.